

PM Rotel VI (Dnr KS 2021/1113)

Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27)

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet

Remisstid den 12 november 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Ernlund anför följande.

Ärendet

Regeringen har lämnat en promemoria om vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27). Arbetsförmedlingen föreslås fortsättningsvis, i huvudsak, ansvara för att bedöma den enskildes förutsättningar och behov, besluta om arbetsmarknadspolitiska insatser samt bedriva den samverkan med andra myndigheter som krävs i förhållande till sådana bedömningar och beslut. Leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser ska ansvara för planering och genomförande av rustande och matchande insatser som leder till arbete eller studier inom reguljär utbildning.

För att såväl Arbetsförmedlingen som leverantörer ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag på ett effektivt sätt när leverantörer i större utsträckning utför arbetsmarknadspolitiska insatser, behöver utbytet av information mellan Arbetsförmedlingen och leverantören ske mer effektivt. Promemorian innefattar förslag om lagändringar som krävs för att skyddet för enskildas integritet ska kunna upprätthållas samtidigt som ett effektivt informationsutbyte kan ske mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer. Lagförslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för kommunerna. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2022.

Arbetsmarknadsdepartementet har remitterat promemorian till staden för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret pekar på ett antal områden där fungerande samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunen är avgörande för att individer som är målgrupp för både socialtjänsten och Arbetsförmedlingen ska få ett adekvat och

sammanhållet stöd. Därför anser stadsledningskontoret att kommunerna ska ha rätt att påkalla samverkan, med jämlika förutsättningar, avseende gemensamma målgrupper. Vad gäller bedömningen att skrivelsen inte medför några konsekvenser för kommunerna instämmer inte stadsledningskontoret då reformen har stor påverkan på kommunernas arbete utifrån sitt ansvar för socialtjänst, kommunal vuxenutbildning och som arbetsgivare.

Arbetsmarknadsnämnden konstaterar att departementsskrivelsen i huvudsak rör frågor kring informationshantering och gränssnittet mellan Arbetsförmedlingen och fristående leverantörer i arbetsmarknadspolitiken. Nämnden påpekar att det är av avgörande betydelse för den enskilde som får insatser från kommunen och staten parallellt eller i följd att samverkan mellan kommunen och arbetsförmedlingen samt upphandlade aktörer fungerar smidigt. Samverkan mellan fristående aktörer och exempelvis kommunen bör alltså vara ett tydligt uppdrag i de avtal som Arbetsförmedlingen sluter med de fristående aktörerna. Vad gäller de specifika förslagen till lagändringar i departementsskrivelsen ser nämnden positivt på dessa även om det även är viktigt att kommande förslag reglerar informationsutbytet mellan kommunerna och dels Arbetsförmedlingen och dels de fristående aktörerna.

Farsta stadsdelsnämnd ser positivt på reformen av arbetsmarknadspolitiken men hyser några farhågor kring främst möjligheten till delaktighet och insyn för stadsdelarna, som har ansvar för stadens försörjningsstöd och klienterna som uppstår detta. Stadsdelsnämnden lyfter särskilt vikten av lokalt operativt samarbete med Arbetsförmedlingen för samordning av insatser samt för tillgång till underlag för att bedöma exempelvis om en klient stått till arbetsmarknadens förfogande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har inga synpunkter på förslagen i promemorian.

Södermalms stadsdelsnämnd har inga synpunkter på de föreslagna lagändringarna i promemorian.

Mina synpunkter

Arbetsmarknadsdepartementet har lagt fram en departementsskrivelse som berör Arbetsförmedlingens reformering. I skrivelsen framgår två förslag på lagändringar som förbereder för en del av det praktiska genomförandet av bland annat övergången till externa leverantörer inom den statliga arbetsmarknadspolitiken som huvudregel.

Jag ser mycket positivt på att en mångfald av aktörer kan vara leverantörer till de framtida statliga arbetsmarknadsinsatserna och jag tror att Stockholm är ett av de områden där det finns särskilt goda förutsättningar för detta. I Stockholm finns ett innovativt och dynamiskt näringsliv med föränderliga rekryteringsbehov, som Arbetsförmedlingens leverantörer kan vara med att möta. Samtidigt är det avgörande för att få ner långtidsarbetslösheten i Stockholm att arbetsmarknadspolitiken fungerar väl och möter alla de som står utanför med rätt insatser och matchning.

Stockholm är en av de kommuner som under de senaste decennierna gradvis utökat den kommunala arbetsmarknadspolitiska verksamheten. I brist på statliga insatser som klarat av att förflytta tillräckligt många från utanförskap till arbete har staden byggt en av Sveriges mest kvalificerade och mångsidiga verksamheter med syfte att fler som står långt från arbetsmarknaden snabbt ska komma i arbete. De flesta som är inskrivna på stadens Jobbtorg uppstår försörjningsstöd på grund av

arbetslöshet, men med tiden har fler grupper som riskerar långvarigt utanförskap, exempelvis vissa nyanlända och unga utan arbete eller studier, inkluderats i arbetet.

Detta är alltså en ansvarsförskjutning över tid, som en mer välfungerande Arbetsförmedling bör kunna påverka framöver. Samtidigt ligger det på kommunens ansvar att ge annat stöd till många av de individer som också är Arbetsförmedlingens målgrupp. Därför är det viktigt att det finns en struktur och operativa resurser för samverkan kring individer med befintliga eller tidigare insatser från kommunen, som skrivs in på Arbetsförmedlingen, både vid själva kartläggningen och inskrivningen, och under arbetets gång. Därför måste också det finnas tydliga kravställningar på Arbetsförmedlingens leverantörer att samverka med kommunen i exempelvis de fall där parallella insatser ges, samt erforderligt lagstöd för det informationsutbyte som detta kräver.

Till exempel deltar årligen fler än 100 ungdomar som lämnar kriminalitet i stadens insatser som syftar till att ta sig in på arbetsmarknaden och bryta med den tidigare livsstilen. Stadens Jobbtorg för unga som tillsammans med stadsdelförvaltningarnas medarbetare och ungdomen själv lägger upp en individuell handlingsplan för dessa insatser, samt vägen till arbete och en annan livsstil. Ett framgångsrikt arbete kan innebära att nästa steg efter coachning och stadens arbetsträning är att komma ut på den ordinarie arbetsmarknaden genom Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen och kommunerna måste kunna göra en gemensam planering för dessa individer eller förmedla information om bakgrunden och hittills genomförda insatser. Annars riskerar det förberedande arbetet för att stärka individers möjligheter till arbete att vara förgäves.

Sammanfattningsvis ser jag fram emot att följa resultaten för Arbetsförmedlingens arbete med när den nya organisationen på plats. Den grönbå majoriteten har slagit fast att vägen till självförsörjning ska vara kort i Stockholms stad. För att uppnå detta satsar vi på effektiva insatser och fortsatt starkt samarbete med näringslivet. Men en väl fungerande statlig arbetsmarknadspolitik, där staden och statliga aktörer arbetar tillsammans, är en förutsättning för att målet ska nås.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 10 november 2021

KARIN ERNLUND

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Departementsskrivelsen Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog, Emilia Bjuggren och Kadir Kasirga (alla S) och borgarrådet Torun Boucher (V) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Delvis godkänna föredragande borgarrådets förslag till beslut
2. Därutöver anföra följande

Vi vill att alla som har möjlighet att arbeta ska kunna göra det. En trygg inkomst ger människor större frihet. Arbetslösheten är ett samhällsmisslyckande och ett stort slöseri med mänskliga resurser. Staten som är ansvarig för arbetsmarknadspolitiken ska se till att det finns bra verksamheter och kvalitativa insatser för att stödja människor att komma i arbete och egen försörjning. Vi vill inte se fler neddragningar och kontorsnedläggningar. De som drabbas hårdast är de som står längst från arbetsmarknaden och är i behov av personligt stöd.

Därför är det beklagligt att några borgerliga partiers vilja att privatisera Arbetsförmedlingen har gått igenom trots de konsekvenser som privatiseringarna kan få för både arbetssökande och samhälle. Vi delar kritiken som lyfts av dem som arbetar praktiskt och akademiskt med arbetsmarknadsfrågor. Dessa förslag har redan och kommer även fortsättningsvis ha en stor påverkan även på kommunernas arbete. Av stadsledningskontorets yttrande framhålls bland annat de uppenbart negativa konsekvenserna av att tidigare nära samverkan om individer i målgrupper med försörjningsstöd nu har ersatts med telefonlinjer och digitala kanaler.

Tyvärr har det redan visat sig att reformeringen av Arbetsförmedlingen inte har varit lyckad. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, har gjort en första utvärdering om den nya matchningstjänst, Krom, som tillkom i och med reformeringen av Arbetsförmedlingen. Utvärderingen pekar på problem med den matchningstjänst som avgör vilka som ska tilldelas den nya tjänsten, den har sorterat in de arbetssökande fel så att de som skulle få tjänsten inte fått den och tvärt om. Detta är mycket allvarligt i synnerhet för alla de arbetssökande som inte får det stöd som ska möta deras behov. Men det försvårar självklart också möjligheten att faktiskt utvärdera vilka följder som förändringarna får.

Det lagförslag som vi nu svarar på anser vi behöver ses över innan några beslut om lagändringar fattas. Vi hade önskat att departementspromemorian hade svarat på hur man avser att säkerställa att arbetssökande får bästa stödet och inte hamnar mellan stolarna, samt tydliggjort kommunernas roll i den framtida arbetsmarknadspolitiken. Tyvärr lever inte promemorian upp till förväntningarna. Många av frågorna som kommuner ställer besvaras inte alls. Det råder fortsatt en stor otydlighet kring samverkansfrågor och ansvarsfördelning. Med stadsledningskontorets ord finns en mycket stor otydlighet om förutsättningarna för samverkan såväl på strukturell som på individnivå. Det är inte tydliggjort hur Arbetsförmedlingen ska säkerställa att individer inte får aktiviteter upprepade. Inte heller hur man avser att säkerställa att det finns en helhetssyn runt individen och att stödet som erbjuds av olika aktörer hänger ihop. Det är oklart om det remitterade förslaget kan komma att påverka kommunernas behov och förutsättningar att erbjuda egna insatser för personer med mer komplex problematik. Vidare saknas det svar på vilket ansvar leverantörer av förmedlingsinsatser har för att samverka med bland annat kommunen. Som stadsledningskontoret mycket riktigt påpekar behöver det tydligt framgå av upphandlingsunderlag och avtal att privata aktörer förväntas samverka med kommunerna.

Vi vill stämma in i fackförbundet ST:s kritik som framhåller att promemorian anger att Arbetsförmedlingen ska tillhandahålla digital och annan infrastruktur, men det framgår inte om de privata leverantörerna ska få tillgång till Arbetsförmedlingens interna datasystem. Om så är fallet riskerar personuppgifter att få en mycket stor spridning. Detta är en fråga som måste klargöras innan lagförslaget godkänns.

Det är också beklagligt att lagförslagen inte innehåller något förslag av förändring av meddelarskyddet. För några år sedan infördes meddelarskydd i offentligfinansierade privata verksamheter, men då undantogs arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Nu när större delen av Arbetsförmedlingens uppdrag ska utföras av privata utförare behöver lagstiftningen ändras på denna punkt, något som också fackförbundet ST har lyft.

Sammantaget kan vi konstatera att privatiseringen av Arbetsförmedlingen leder till att staten inte tar vara på de kommunala arbetsmarknadsinsatserna. Om man använder stadsledningskontorets ord innebär den nya inriktningen en fortsatt stor osäkerhet om det kommunala handlingsutrymmet samtidigt som långtidsarbetslösheten i Stockholm stigit kraftigt.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) och Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen har lämnat en promemoria om vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27). Syftet med reformeringen av Arbetsförmedlingen är att förbättra effektiviteten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och bidra till högre sysselsättning och lägre arbetslöshet.

Arbetsförmedlingen föreslås fortsättningsvis, i huvudsak, ansvara för att bedöma den enskildes förutsättningar och behov, besluta om arbetsmarknadspolitiska insatser samt bedriva den samverkan med andra myndigheter som krävs i förhållande till sådana bedömningar och beslut. Leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser ska ansvara för planering och genomförande av rustande och matchande insatser som leder till arbete eller studier inom reguljär utbildning. Leverantörerna ska utifrån regelverk och avtal ha handlingsutrymme att anpassa och utforma aktiviteter för den enskilde inom den insats som Arbetsförmedlingen beslutat liksom utrymme att utveckla arbetssätt och arbetsmetoder. En ny arbetsmarknadspolitisk insats, förmedlingsinsatser, föreslås införas. Förmedlingsinsatserna ska utföras av fristående leverantörer.

För att såväl Arbetsförmedlingen som leverantörer ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag på ett effektivt sätt när leverantörer i större utsträckning utför arbetsmarknadspolitiska insatser, behöver utbytet av information mellan Arbetsförmedlingen och leverantören ske mer effektivt. Departementsskrivelsen innefattar förslag om lagändringar som krävs för att skyddet för enskildas integritet ska kunna upprätthållas samtidigt som ett effektivt informationsutbyte kan ske mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer. Lagförslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för kommunerna. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2022

Utöver förslag på lagändringar beskriver promemorian det fortsatta arbetet med reformeringen av arbetsmarknadspolitiken. Promemorian påpekar bland annat att den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten kommer på motsvarande sätt som idag, i stor utsträckning att regleras i förordning till Arbetsförmedlingen. Därutöver kommer det att finnas särskilda förordningar som reglerar specifika arbetsmarknadspolitiska insatser.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Staden bedriver sitt arbete rörande arbetsmarknadsinsatser med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål 1.1 *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort*. De förslag som lämnas i den remitterade utredningen kan komma att påverka de nämnder och verksamheter som arbetar med frågor som berörs av målet i olika stor utsträckning.

Departementsskrivelsen bygger vidare på den reformering av Arbetsförmedlingen som pågår med syftet att på ett mer effektivt sätt kunna ge stöd till arbetssökande att komma i arbete och möjliggöra för fler arbetsgivare att hitta rätt kompetens, och innehåller skrivningar och förslag i linje med detta. Stadsledningskontoret konstaterar att frågan om kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken och förutsättningarna för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna åter skjuts på framtiden vilket är beklagligt.

En välfungerande samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen är en grundförutsättning för att de grupper av arbetslösa som utgör målgrupp både för Arbetsförmedlingen och för kommunernas socialtjänst ska kunna få ett adekvat och sammanhållet stöd. Samverkan är även central utifrån kommunens ansvar för kommunal vuxenutbildning och regeringens målsättning att andelen som övergår till reguljär utbildning ska öka väsentligt. Kommunen är dessutom en stor arbetsgivare vilket också föranleder samverkan omkring hur behov av och tillgång till praktikplatser, platser för extratjänster mm ska hanteras. Det bör även framhållas att det finns stora grupper som har behov av en kombination av insatser från både kommunen och Arbetsförmedlingen för att motverka långtidsarbetslöshet. Mot bakgrund av att långtidsarbetslösheten till följd av den pågående pandemin biter sig fast är det olyckligt att kommunernas vilja och förmåga att bidra till att fler långtidsarbetslösa snabbt kan komma i arbete eller studier inte omedelbart tas tillvara i den pågående reformeringen av arbetsmarknadspolitiken.

Stadsledningskontoret anser att samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommunerna och de fristående leverantörerna tydligare behöver regleras i den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det finns i nuläget ingen reglering av vilka aktörer som har rätt att initiera samverkan eller skyldighet att delta i samverkan och i förhållande till vilka sammanhang och uppdrag

Stadsledningskontoret vill därför särskilt betona vikten av att kommunerna ska ha rätt att påkalla samverkan avseende gemensamma målgrupper. Stadsledningskontoret vill även framhålla att den samverkan, som alltså är en högst central del i en välfungerande arbetsmarknadspolitik inte heller endast kan ske på arbetsförmedlingens villkor eller när arbetsförmedlingen anser att det är lämpligt. Det är viktigt att de parter som gemensamt ska svara för att tillhandahålla arbetsmarknadsinsatser ges jämlika förutsättningar i samverkansfrågan.

Externa leverantörer är sedan lång tid verksamma inom arbetsmarknadsområdet. För den stora grupp arbetslösa som inte har behov av insatser även från kommunen påverkar den beskrivna inriktningen av arbetsmarknadspolitiken inte kommunens arbete direkt. Ur ett kommunalt perspektiv är det framförallt av intresse att det finns en tydlig och löpande uppföljning av att de insatser som ges är effektiva och leder den enskilde mot arbete eller studier och därmed minskar arbetslösheten bland kommunens innevånare. Skulle det däremot visa sig att resultaten uteblir får det stora konsekvenser både för den enskilde och för kommunen.

För den relativt stora grupp arbetslösa som även får insatser från kommunen är det däremot av avgörande betydelse, inte minst för den enskilde, att samverkan mellan kommunen och arbetsförmedlingen inklusive upphandlade aktörer fungerar smidigt. Dels handlar det om personer som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet och där kommunen enligt socialtjänstlagen ska bidra till att personerna når egen försörjning och inte bara passivt pröva rätten till ekonomiskt bistånd. Dels handlar det också om personer med en mer komplex problematik som missbruksproblematik eller psykosociala funktionsnedsättningar där kommunens stödande insatser behöver kunna ges parallellt med

olika arbetsmarknadspolitiska insatser för att den enskilde ska kunna nå och behålla ett arbete.

Det är idag oklart om förslagen i departementsskrivelsen kan komma att påverka kommunens behov och förutsättningar att erbjuda egna insatser för ovan nämnda grupper och hur samverkan i så fall ska kunna ske för att individen ska få en sammanhållen plan att förhålla sig till.

Den samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna som betonas i den angivna inriktningen för en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet är av central vikt. Stadsledningskontoret vill dock betona att det finns mycket stor otydlighet kring förutsättningarna för samverkan, både på strukturell nivå och på operativ nivå kring individer. Otydligheten gäller såväl med Arbetsförmedlingen som med de privata leverantörerna

Samverkansuppdraget för Arbetsförmedlingen som myndighet är tydligt beskrivet i inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten liksom i myndighetens regleringsbrev för 2021. Detta till trots är Stockholms stads erfarenhet att de faktiska förutsättningarna för samverkan har försvårats och försämrats i och med den pågående reformeringen och upplevs otydliga vilket får konsekvenser för de individer som har kontakt med både kommunen och Arbetsförmedlingen. Ett exempel är att staden tidigare har haft nära samverkan med Arbetsförmedlingen kring målgrupper som har försörjningsstöd genom samlokaliserad personal. Numera hänvisas kommunen främst till myndighetens telefonlinje och digitala kanaler när det gäller individsamverkan. Detta har för stadens del försämrat samverkansmöjligheterna kring individer med risker för minskad måluppfyllnad.

De fristående leverantörerna som i allt större utsträckning kommer att ha de huvudsakliga kontakterna med de arbetssökande och kännedom om deras förutsättningar och behov har inte getts något tydligt samverkansuppdrag. Det är viktigt att de aktuella leverantörerna av arbetsmarknadspolitiska insatser behöver ges ett tydligare uppdrag att samverka med kommunerna. Det behöver tydligt framgå av upphandlingsunderlag och avtal att de privata utförarna förväntas samverka med kommunerna.

Om samverkan mellan kommun och leverantör utgår från leverantörens bedömning av behov finns en överhängande risk att det leder till stora skillnader i hur leverantörerna väljer att samverka. Det skulle inte enbart ha påverkan på den enskildes förutsättningar utan även leda till osäkerhet för kommunerna gällande hur samverkan med enskilda ”aktiva” leverantörer kan genomföras utan att riskera otillbörligt gynnande av enskilda näringsidkare. Samverkan behöver regleras tydligare i den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det finns i nuläget ingen reglering av vilka aktörer som har rätt att initiera samverkan eller skyldighet att delta i samverkan och i förhållande till vilka sammanhang och uppdrag.

I skrivelsen konstateras att den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten kommer ställa högre krav på att Arbetsförmedlingen kan dela information med och få information om enskilda från de upphandlade leverantörerna för att Arbetsförmedlingen och leverantörerna ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag effektivt. Det finns därför ett antal förslag till lagförändringar som syftar till att underlätta informationsutbytet.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till förslagen till de förslag som presenteras. Det är dock viktigt att framhålla att den reformerade verksamheten och samverkan mellan kommunen, Arbetsförmedlingen och leverantörer även kommer att ställa högre krav på möjligheten att dela information mellan kommunen och Arbetsförmedlingen liksom mellan kommunen och leverantörerna och krav på hantering av sekretessbelagd information.

I skrivelsen framkommer att de föreslagna förändringarna inte medför några konsekvenser för kommunerna. Stadsledningskontoret delar inte den bedömningen. Den föreslagna inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och den övergripande reformen har stor påverkan på kommunernas arbete utifrån sitt ansvar för socialtjänst, kommunal vuxenutbildning och som arbetsgivare. Under ett flertal år har kommuner, inklusive Stockholms stad, utökat sitt arbete för att minska antalet försörjningsstödstagare genom bland annat fler och utvecklade kommunala arbetsmarknadsinsatser. Den pågående reformeringen

tar i huvudsak sin utgångspunkt i att arbetsmarknadspolitiken i sin helhet är ett rent statligt uppdrag och denna departementsskrivelse innebär fortsatt stor osäkerhet vad gäller det kommunala handlingsutrymmet samtidigt som långtidsarbetslösheten stigit kraftigt. De oklarheter som kvarstår när det gäller kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken och förutsättningar för samverkan behöver hanteras skyndsamt

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2021 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Farida al-Abani (Fi), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen konstaterar inledningsvis att departementsskrivelsen bygger vidare på den reformering av Arbetsförmedlingen som pågår med syftet att på ett mer effektivt sätt kunna ge stöd till arbetssökande att komma i arbete och möjliggöra för fler arbetsgivare att hitta rätt kompetens, och innehåller skrivningar och förslag i linje med detta. Förvaltningen beklagar att frågan om kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken och förutsättningarna för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna åter skjuts på framtiden.

Väl fungerande samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen är en grundförutsättning för att de grupper av arbetslösa som utgör målgrupp både för Arbetsförmedlingen och för kommunernas socialtjänst ska kunna få ett adekvat och sammanhållet stöd. Samverkan är även central utifrån kommunens ansvar för kommunal vuxenutbildning och regeringens målsättning att andelen som övergår till reguljär utbildning ska öka väsentligt. Kommunen är dessutom en stor arbetsgivare vilket också föranleder samverkan omkring hur behov av och tillgång till praktikplatser, platser för extratjänster mm ska hanteras. Förvaltningen vill framhålla att det finns stora grupper som har behov av en kombination av insatser från både kommunen och Arbetsförmedlingen för att motverka långtidsarbetslöshet. Mot bakgrund av att långtidsarbetslösheten nu biter sig fast är det olyckligt att kommunernas vilja och förmåga att bidra till att fler långtidsarbetslösa snabbt kan komma i arbete eller studier inte omedelbart tas tillvara i den pågående reformeringen av arbetsmarknadspolitiken.

Inriktning för den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Den inriktning för den framtida arbetsmarknadspolitiska verksamheten som pekas ut i skrivelsen innebär i huvudsak en fortsättning på och renodling av det reformarbete som redan pågår där externa leverantörer i högre utsträckning ska tillhandahålla insatser för arbetsförmedlingens räkning.

Externa leverantörer är sedan lång tid verksamma inom arbetsmarknadsområdet (liksom bland annat inom den kommunala vuxenutbildningen). För den stora grupp arbetslösa som inte har behov av insatser även från kommunen påverkar den beskrivna inriktningen av arbetsmarknadspolitiken inte kommunens arbete direkt. Ur ett kommunalt perspektiv är det framförallt av intresse att det finns en tydlig och löpande uppföljning av att de insatser som

ges är effektiva och leder den enskilde mot arbete eller studier och därmed minskar arbetslösheten bland kommunens innevånare. Skulle det däremot visa sig att resultaten uteblir får det stora konsekvenser både för den enskilde och för kommunen.

För den relativt stora grupp arbetslösa som även får insatser från kommunen är det däremot av avgörande betydelse, inte minst för den enskilde, att samverkan mellan kommunen och arbetsförmedlingen inklusive upphandlade aktörer fungerar smidigt.

Dels handlar det om personer som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet och där kommunen enligt socialtjänstlagen ska bidra till att personerna når egen försörjning – inte bara passivt pröva rätten till ekonomiskt bistånd. Dels handlar det också om personer med en mer komplex problematik som missbruksproblematik eller psykosociala funktionsnedsättningar där kommunens stödjande insatser behöver kunna ges parallellt med olika arbetsmarknadspolitiska insatser för att den enskilde ska kunna nå och behålla ett arbete. Det är idag oklart om förslagen i departementskrivelsen kan komma att påverka kommunens behov och förutsättningar att erbjuda egna insatser för ovan nämnda grupper – och hur samverkan i så fall ska kunna ske för att individen ska få EN sammanhållen plan att förhålla sig till.

Förutsättningar för samverkan

Förvaltningen ser positivt på att samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna betonas i den angivna inriktningen för en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Förvaltningen vill dock betona att det finns mycket stor otydlighet kring förutsättningarna för samverkan, både på strukturell nivå och på operativ nivå kring individer, såväl med Arbetsförmedlingen som med de privata leverantörerna.

Samverkansuppdraget för Arbetsförmedlingen som myndighet är tydligt beskrivet i inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten liksom i myndighetens regleringsbrev för 2021. Detta till trots är förvaltningens erfarenhet att de faktiska förutsättningarna för samverkan har försämrats och försämrats i och med den pågående reformeringen och upplevs otydliga vilket får konsekvenser för de individer som har kontakt med både kommunen och Arbetsförmedlingen. Ett exempel är att förvaltningen tidigare har haft nära samverkan med Arbetsförmedlingen kring målgrupper som har försörjningsstöd genom samlokaliserad personal. Numera hänvisas kommunen när det gäller individsamverkan främst till myndighetens telefonlinje och digitala kanaler. Detta har för stadens del försämrat samverkansmöjligheterna kring individer med risker för minskad måluppfyllnad.

De fristående leverantörerna som i allt större utsträckning kommer att ha de huvudsakliga kontakterna med de arbetssökande och kännedom om deras förutsättningar och behov har inte getts något tydligt samverkansuppdrag. I skrivelsen framgår att leverantörerna, *om de bedömer det som önskvärt*, kan innefatta olika former av samarbeten med andra relevanta aktörer i sitt arbetssätt. I skrivelsen framgår också att eftersom det fortsatt är Arbetsförmedlingen som har ansvaret för myndighetsutövningen kommer leverantörerna inte ta över Arbetsförmedlingens utpekade samverkansskyldigheter. Förvaltningen anser att leverantörerna av arbetsmarknadspolitiska insatser behöver ges ett tydligare uppdrag att samverka med kommunerna. Det behöver tydligt framgå av upphandlingsunderlag och avtal att de privata utförarna förväntas samverka med kommunerna. Enligt stadens mening visar tidigare erfarenhet av andra motsvarande samverkansambitioner för upphandlad verksamhet att upphandling och avtal kan utgöra hinder för samverkan om den inte finns tydligt inskriven och preciserad. Utan stöd i avtal kan leverantörer till och med hänvisa till att deras insatser för samverkan blir en otillåten ändring av avtalet.

Om samverkan mellan kommun och leverantör utgår från leverantörens bedömning av behov finns en överhängande risk att det leder till stora skillnader i hur leverantörerna väljer att samverka. Det skulle inte enbart ha påverkan på den enskildes förutsättningar utan även leda till osäkerhet för kommunerna gällande hur samverkan med enskilda ”aktiva”

leverantörer kan genomföras utan att riskera otillbörligt gynnande av enskilda näringsidkare. Kommunens eget behov av samverkan ges i sammanhanget heller ingen betydelse.

Förvaltningen anser att samverkan tydligare behöver regleras i den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det finns i nuläget ingen reglering av vilka aktörer som har rätt att initiera samverkan eller skyldighet att delta i samverkan och i förhållande till vilka sammanhang och uppdrag.

Bredd av insatser i samverkan

Enligt skrivelsen ska det inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten finnas en bredd av insatser som utförs av fristående aktörer och som bedrivs i samverkan. Förvaltningen anser att det är positivt att skrivelsen lyfter fortsatt möjlighet till samverkan inom FINSAM för personer som har behov av samordnade insatser från flera aktörer. Detta behöver ytterligare lyftas fram och förtydligas då det idag råder stor osäkerhet hos alla berörda aktörer omkring arbetsförmedlingens fortsatta samverkansmöjligheter inom ramen för FINSAM. Skrivelsen anger också att vissa insatser i framtiden kan komma att utföras av exempelvis kommuner inom ramen för samverkanslösningar, vilket förvaltningen ser mycket positivt på och inväntar förtydliganden av förutsättningar för. I sammanhanget vill förvaltningen särskilt betona att möjligheten till samverkanslösningar behöver finnas utifrån lokala förutsättningar och oberoende av tillgången till upphandlade leverantörer. För gemensamma målgrupper kan samverkanslösningar skapa den kontinuitet och den sammanhållna planering som många, kanske främst långtidsarbetslösa, ofta behöver. I skrivelsen lyfts att samverkanslösningar även kan utföras inom ramen för till exempel projekt med finansiering från Europeiska socialfonden. Möjligheten till samverkan i för Arbetsförmedlingen och kommunen gemensamma socialfondsprojekt har tidigare varit självklar men är mycket oklar i dagsläget så även här behövs förtydliganden av förutsättningar. Det gäller både möjlighet att initiera gemensamma projekt och förutsättningar att implementera gemensamma arbetssätt som resultat av projekt. Gemensamma projekt fyller en viktig funktion i att hitta lösningar på gemensamma utmaningar men ska självfallet inte ersätta andra samverkansstrukturer i den ordinarie verksamheten.

Ny arbetsmarknadspolitisk insats

Som del av den framtida inriktningen av arbetsmarknadspolitiken ska enligt skrivelsen en ny arbetsmarknadspolitisk insats införas, Förmedlingsinsatser. Förvaltningen anser att det behöver förtydligas vad som avses med Förmedlingsinsatser och hur det förhåller sig till Kundval rusta och matcha, KROM, som nu införs i hela landet. Det är också oklart om denna tjänst till fullo ska ersätta det uppdrag som nuvarande arbetsförmedlare utför. Förvaltningen har därför svårt att bedöma konsekvenserna för kommunen eller för den enskilde.

Vuxenutbildningens roll i arbetsmarknadspolitiken

Regeringens målsättning är att andelen arbetssökande som övergår till reguljär utbildning ska öka väsentligt bland de som saknar gymnasial utbildning eller har behov av omställning för att möta kompetensbehoven på arbetsmarknaden. Den nya förmedlingsinsatsen ska stödja den enskilde att få varaktigt arbete, antingen via direkt matchning eller vid behov via reguljär utbildning. Inom förmedlingsinsatser ska arbetssökande ges stöd och vägledning för att kunna övergå till reguljär utbildning.

Förvaltningen ser ett behov av att tydliggöra dels hur kommuner ska samverka med Arbetsförmedlingen och utbyta information om utbildningsutbud och utbildningsbehov framöver, dels hur samverkan ska ske mellan kommun och leverantörer av förmedlingsinsatser. I Stockholms stad kommer det att handla om ett stort antal leverantörer där det måste gå att säkerställa effektiv samverkan om vilket utbildningsutbud kommunen erbjuder och vilka utbildningsbehov som finns.

Inom den nya förmedlingsinsatsen ska arbetssökande kunna ges stöd och vägledning för att kunna övergå till reguljär utbildning. Förvaltningen är positiv till att stöd för att övergå till studier ingår i insatsen. Målgruppen för kommunal vuxenutbildning är heterogen. Många

elever är i behov av mycket vägledning, motiverande insatser och stöd för att kunna påbörja och fullfölja sin utbildning. Detta är inget nytt utan denna utveckling har under de senaste åren lyfts av statliga utredningar och myndigheter, såväl som av kommuner. Att slentrianmässigt anvisa till reguljär utbildning kommer inte fungera. Förvaltningen ser också ett behov av att förtydliga vilken form av vägledning som leverantörerna ansvarar för inför övergång till studier inom Förmedlingsinsatsen i förhållande till kommunens ansvar för vägledning.

Förutsättningar för effektivt informationsutbyte

Skrivelsen konstaterar att den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten kommer ställa högre krav på att Arbetsförmedlingen kan dela information med och få information om enskilda från de upphandlade leverantörerna för att Arbetsförmedlingen och leverantörerna ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag effektivt. För detta ändamål finns i skrivelsen ett antal konkreta lagändringsförslag som ska underlätta informationsutbytet. Förvaltningen ser positivt på förslagen som syftar till att skyddet för enskildas integritet ska kunna upprätthållas samtidigt som ett effektivt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer ska kunna ske och har inga synpunkter på de föreslagna lagändringarna.

Förvaltningen anser dock att den reformerade verksamheten och samverkan mellan kommunen, Arbetsförmedlingen och leverantörer även kommer att ställa högre krav på möjligheten att dela information mellan kommunen och Arbetsförmedlingen liksom mellan kommunen och leverantörerna och krav på hantering av sekretessbelagd information. Frågan om ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte mellan kommuner och Arbetsförmedlingen och dess leverantörer behandlas inte i skrivelsen eller i de föreslagna lagändringarna. Det saknas i nuläget tydlighet och förutsättningar för ett effektivt informationsutbyte mellan kommunen, Arbetsförmedlingen och dess leverantörer och detta behöver hanteras skyndsamt. För kommuner handlar det framförallt om att säkerställa informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunen för individer som ansöker om försörjningsstöd och arbetssökande som anvisas till att söka till reguljär utbildning. Det väcker samtidigt frågor om hantering av sekretessbelagd information.

Förvaltningen ser behov på två nivåer när det gäller operativ individsamverkan mellan Arbetsförmedling och kommuner:

- Informationsutbyte. Behov av att ta del av information om inskrivning på Arbetsförmedlingen och individens planering. Detta kan delvis tillgodoses genom digitala system. Vidare finns på denna nivå behov av att ta del av uppföljning av den enskildes progression och aktivitet som ett led i kommunens fortsatta planering.
- Samråd och samordning av insatser. För ett stort antal individer som har kontakt med kommunen är behovet av samordnade insatser stort. Här krävs tydliga samverkansförutsättningar som möjliggör effektiva arbetssätt och samverkansformer.

Förvaltningen lyfter nedan fram några områden där förutsättningarna för samverkan särskilt behöver förtydligas som även har påverkan på behovet av effektivt informationsutbyte och hantering av sekretessbelagd information.

Behov av informationsutbyte utifrån kommunens uppdrag att tillhandahålla insatser enligt socialtjänstlagen

Utifrån sitt ansvar för socialtjänsten ska kommunerna främja den enskildes rätt till arbete enligt 3 kap. 2 § socialtjänstlagen. Av 4 kap. 4 § socialtjänstlagen framgår att kommunerna har möjlighet att anvisa till praktik eller kompetenshöjande insatser för arbetslösa mottagare av försörjningsstöd. Det innebär att det finns en överlappning av kompetens på arbetsmarknadsområdet där kommunerna är aktörer vid sidan av Arbetsförmedlingen som huvudansvarig för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och upphandlade leverantörer. Givet denna överlappning är samverkan kring individen grundläggande för att undvika dubblering av insatser eller att personer faller mellan stolarna.

För personer som ansöker om försörjningsstöd på grund av arbetslöshet görs en bedömning av huruvida personen står till arbetsmarknadens förfogande och är aktivt arbetssökande för rätten till ekonomiskt bistånd. Inskrivning på Arbetsförmedlingen och att individen följer handlingsplanen är en del av det underlag som ligger till grund för beslutet om ekonomiskt bistånd. Detta tillgodoses genom den information som tillhandahålls genom SSBTEK¹. För den delen av kommunens uppdrag som innefattar stöd till självförsörjning bedömer förvaltningen att det finns en avsaknad av effektiv samverkan och informationsutbyte t.ex. om innehåll i planeringen på Arbetsförmedlingen. Det är också en förutsättning för att kommunen ska kunna bedöma behovet av eventuellt kompletterande stöd enligt socialtjänstlagen 4 kap. 4 §.

I augusti 2021 fick 8 740 personer försörjningsstöd i Stockholm stad. Cirka hälften av dem hade arbetslöshet som främsta grund för biståndsbehovet. För denna gemensamma målgrupp behöver det finnas tydliga förutsättningar för:

- samverkan kring individens planering innan beslut fattas om insats för att undvika dubbling av insatser eller att individer faller mellan stolarna. Utifrån sitt ansvar för socialtjänst och utbildning har kommunen stor kunskap om behov hos flera av de grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Denna kunskap behöver tas tillvara i den arbetsmarknadspolitiska bedömningen. Det är viktigt att kommunen ges en möjlighet att vara en aktiv part i planeringen för de individer som behöver mest hjälp och stöd i sin etablering på arbetsmarknaden och att kommunen kan samverka med Arbetsförmedlingen och leverantörerna utifrån sina ansvarsområden.

- möjlighet för kommunen att kunna ta del av innehåll i och uppföljning av hur individen följer sin handlingsplan på Arbetsförmedlingen som del av bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd och som grund för stöd till självförsörjning och bedömning av behov av kompletterande insats via kommunen.

- tydlighet i att kommunen kan erbjuda vissa insatser utifrån sin kompetens enligt socialtjänstlagen eller skollagen parallellt med Arbetsförmedlingens insatser. Det behöver finnas tydlighet i att kommunens rätt och skyldighet att erbjuda insatser enligt socialtjänstlagen inte påverkas av att Arbetsförmedlingens insatser erbjuds av upphandlade leverantörer.

Behov av informationsutbyte utifrån stadens roll som tillhandahållare av vuxenutbildning

Det finns idag stor osäkerhet kring hur den operativa samverkan ska gå till och vilken kontaktyta kommunens vuxenutbildning ska ha gentemot arbetsförmedlingen, respektive de upphandlade leverantörerna.

Förvaltningen anser att det inte är klarlagt vilket behov som kommer finnas av att utbyta information på individnivå mellan Arbetsförmedlingen och kommunen för arbetssökande som anvisas till reguljär utbildning och hur behovet av att utbyta sekretessbelagd information på individnivå kommer att se ut. Om det kommer finnas förväntningar på att följa upp och samverka kring elever som anvisats till reguljär utbildning så behöver det finnas klarlagda förutsättningar för det. Förvaltningens erfarenhet från arbetet med utbildningsplikten är att det inte finns förutsättningar för utbyte av information om vilka som omfattas av anvisning till reguljär utbildning eller uppföljning av insatsen. Ett statistikutbyte skulle till exempel möjliggöra information om hur stor andel som påbörjar studier, vad de studerar och vilka resultat de har.

Skrivelsen föreslår en ersättningsmodell som på ett kostnadseffektivt sätt ger leverantörerna i Förmedlingsinsats starka incitament att nå varaktiga resultat t.ex. i form av att en arbetssökande övergår till reguljär utbildning och inte avbryter utbildningen i förtid för att åter hamna i arbetslöshet.

¹ SSBTEK, Sammansatt bastjänst för ekonomiskt bistånd. Tjänsten gör det möjligt för kommunen att via sitt verksamhetssystem få information från statliga myndigheter och organisationer. Informationen används för prövning av ansökan om ekonomiskt bistånd

Förvaltningen ser ett stort behov av att förtydliga vilken skyldighet kommunerna har i uppföljning av att utbildningen inte avbryts i förtid. Idag finns inte ändamålsenliga system för utbyte av information om vilka individer som omfattas av anvisning till utbildning vilket i sin tur påverkar möjligheten att signalera avhopp. Det finns inte heller någon skyldighet för en kommun att lämna sådan information. Det behövs förutsättningar för individanpassad samverkan som är anpassad till smidiga digitalt stödda arbetssätt.

Samverkan för att möta strukturella problem

Förvaltningen anser att det i inriktningen för den framtida arbetsmarknadspolitiken tydligare kunde framgå att arbetsförmedlingen ska medverka i det lokala och regionala arbetet för att möta strukturella problem kopplade till arbetsmarknaden.

Regioner och kommuner runt om i landet arbetar med långsiktiga kompetensförsörjningsfrågor utifrån sina lokala förutsättningar. Arbetsförmedlingen är en central part i arbetet med att analysera den långsiktiga utvecklingen på arbetsmarknaden, bevaka kompetensförsörjningsbehov och utveckla förmågan att möta behov av kompetens inom bristyrken tillsammans med kommuner, regionen och det lokala näringslivet. Det kan till exempel handla om behov av att utveckla nya bristyrkesutbildningar och att arbeta aktivt för att fler ska söka sig till olika bristyrken. Detta arbete behöver utvecklas för att säkra regionens kompetensförsörjning. Förvaltningen anser att det behövs en tydlig struktur för hur de många leverantörer som i praktiken ska ansvara för matchande och rustande insatser får kunskap om och görs delaktiga i kompetensförsörjningsarbetet i regionen. Leverantörerna kommer i hög utsträckning att vara de som i praktiken har kontakter med enskilda arbetsgivare och med de arbetssökande.

Många kommuner har idag stora utmaningar att vända utvecklingen i så kallade särskilt utsatta områden. Förebyggande och uppsökande arbete är en del i att minska bakgrundsorsakerna till brott och otrygghet så som segregation, ekonomisk och social utsatthet. Det handlar inte bara om att bryta den registrerade arbetslösheten utan också om att medverka till att höja förvärvsfrekvensen, att minska ekonomisk och social utsatthet och särskilt att fånga upp unga som varken arbetar eller studerar. I Rinkeby är idag den registrerade arbetslösheten drygt 10 procent medan förvärvsfrekvensen i befolkningen är 65 procent (2019) för att ta ett exempel. Stockholm, liksom många andra kommuner, bedriver också ett aktivt uppsökande arbete för att nå unga som varken arbetar eller studerar och som saknar känd aktivitet, UVAS. De som kommunen når genom detta arbete behöver få del av Arbetsförmedlingens insatser. Det är dock förvaltningens erfarenhet att när kontakt och förtroende har etablerats med unga ur denna målgrupp är det viktigt med kontinuitet och möjlighet att fortsatt behålla kontakt och stöd med kommunen parallellt med det stöd och de insatser som kan erbjudas av Arbetsförmedlingen. Det är angeläget att tydliggöra Arbetsförmedlingens ansvar att stödja kommunerna i detta arbete och ge förutsättningar för parallella insatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer inte i bedömningen att departementsskrivelsen inte medför några konsekvenser för kommunerna. Den föreslagna inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och den övergripande reformen har stor påverkan på kommunernas arbete utifrån sitt ansvar för socialtjänst, kommunal vuxenutbildning och som arbetsgivare. Under ett flertal år har kommuner, inklusive Stockholms stad, utökat sitt arbete för att minska antalet försörjningsstödstagare genom bland annat fler och utvecklade kommunala arbetsmarknadsinsatser. Den pågående reformeringen tar i huvudsak sin utgångspunkt i att arbetsmarknadspolitiken i sin helhet är ett rent statligt uppdrag och denna departementsskrivelse innebär fortsatt stor osäkerhet vad gäller det kommunala handlingsutrymmet samtidigt som långtidsarbetslösheten stigit kraftigt. De oklarheter som kvarstår när det gäller kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken och förutsättningar för samverkan behöver hanteras skyndsamt.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2021 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på reformen av arbetsmarknadspolitiken, med ett stort och kvalitativt utbud av insatser som kontrolleras och följs upp av Arbetsförmedlingen. Detta kan förhoppningsvis förbättra möjligheterna för förvaltningens klienter att snabbare och effektivare komma ut i arbete.

Men förvaltningen ser flera frågor som behöver klargöras. Generellt ser vi en farhåga med att reformen ska ske innan december 2022, Det kan finnas en risk att tappa befintlig kompetens och det framgår inte heller hur man säkerställer kompetensen hos leverantörerna av den nya insatsen.

Förvaltningen hyser också en viss oro för att kommunen inte får samma delaktighet och insyn i den reformerade verksamheten. Det behöver klargöras vilken roll och mandat vi får i arbetet tillsammans med och för våra klienter.

Gällande punkt 9.5 i förslaget, som beskriver konsekvenser för kommunerna, befarar förvaltningen att kommunens arbete med förmedlingsinsatserna kommer att bli rörligt. Det kommer troligen bli många olika insatser att samarbeta med och därmed också olika rutiner för närvaro/frånvaro, planering, tidsschema med mera. Det kan bli svårt i myndighetsutövningen att bedöma om klienten har stått till arbetsmarknads förfogande.

Det står under punkten 3.5.5 att leverantörer av förmedlingsinsatser ska ges starka incitament att nå goda resultat för alla deltagare.

Frågan är hur dessa goda resultat ska mätas. Det talas om varaktiga anställningar eller studier som förhindrar en snabb återgång till arbetslöshet, utifrån varje klients anpassningsbehov. Förvaltningen ser en otydlighet i denna beskrivning.

Arbetsförmedlingen behöver enligt punkt 3.1.2 fortsatt ha en aktiv roll, även lokalt, i att utforma, samordna och anvisa sökande till insatser när det är arbetsmarknadspolitiskt motiverat. Förvaltningen ser positivt på det faktum att Arbetsförmedlingen ska ha en aktiv roll, även lokalt, i den reformerade arbetsmarknadspolitiken. Detta har varit en utmaning i flera år i takt med att Arbetsförmedlingen har stängt flera lokala kontor för större centrala områdeskontor och det har blivit svårare att komma i kontakt med handläggare lokalt för att få information om klientens planering

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsförmedlingen och den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska reformeras där Arbetsförmedlingen fortsatt ska ha myndighetsansvaret men matchande och rustande insatser i huvudsak ska utföras av fristående aktörer. Mot bakgrund av det innehåller promemorian förslag till vissa lagändringar för att utbytet av information mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer fortsatt ska kunna ske mer effektivt och upprätthålla enskildas integritet.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har inga synpunkter på förslagen i promemorian

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2021 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inga synpunkter på de föreslagna lagändringarna i promemorian

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V) enligt följande.

Vi vill att alla som har möjlighet att arbeta ska kunna göra det. En trygg inkomst ger människor större frihet. Arbetslösheten är ett samhällsmisslyckande och ett stort slöseri med mänskliga resurser. Staten som är ansvarig för arbetsmarknadspolitiken ska se till att det finns bra verksamheter och kvalitativa insatser för att stödja människor att komma i arbete och egen försörjning. Vi vill inte se fler stora neddragningar och omfattande kontorsnedläggningar. De som drabbas hårdast är de som står längst från arbetsmarknaden och är i behov av personligt stöd.

Därför är det beklagligt att några borgerliga partiers vilja att privatisera Arbetsförmedlingen har gått genom trots de konsekvenser som privatiseringarna kan få för både arbetssökande och samhälle. Vi delar kritiken som lyfts av de som arbetar praktiskt och akademiskt med arbetsmarknadsfrågor. Dessa förslag har redan och kommer även fortsättningsvis ha en stor påverkan även på kommunernas arbete.

Tyvärr har det redan visat sig att reformeringen av arbetsförmedlingen inte har varit lyckad. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU har gjort en första utvärdering om den nya matchningstjänst, Krom, som tillkom i och med reformeringen av Arbetsförmedlingen. Utvärderingen pekar på problem med den matchningstjänst som avgör vilka som ska tilldelas den nya tjänsten, den har sorterat in de arbetssökande fel så att de som skulle få tjänsten inte fått den och tvärt om. Detta är mycket allvarligt i synnerhet för alla de arbetssökande som inte får det stöd som ska möta deras behov. Men det försvårar självklart också för möjligheten att faktiskt utvärdera vilka följer som förändringarna får.

Det lagförslag som vi nu svarar på anser vi behöver ses över innan några beslut om lagändringar fattas. Vi hade önskat att departementspromemorian hade svarat på hur man avser att säkerställa att arbetssökande får bästa stödet och inte hamnar mellan stolarna. Samt tydliggjort kommunernas roll i den framtida arbetsmarknadspolitiken. Tyvärr lever inte promemorian upp till förväntningarna. Många av frågorna som kommuner ställer besvaras inte alls.

Det råder fortsatt en stor otydlighet kring samverkansfrågor och ansvarsfördelning. Det är inte tydliggjort hur Arbetsförmedlingen ska säkerställa att individer inte får aktiviteter upprepade. Inte heller hur man avser att säkerställa att det finns en helhetssyn runt individen och att stödet som erbjuds av olika aktörer hänger ihop. Vidare saknas det svar på vilket ansvar leverantörer av förmedlingsinsatser har för att samverka med bland annat kommunen.

Vi vill stämma in i fackförbundet ST:s kritik när det framhåller att promemorian anger exempelvis att Arbetsförmedlingen ska tillhandahålla digital och annan infrastruktur, men det framgår inte om de privata leverantörerna ska få tillgång till Arbetsförmedlingens interna datasystem. Om så är fallet riskerar personuppgifter att få en mycket stor spridning, detta är en fråga som måste klargöras innan lagförslaget godkänns.

Slutligen är det beklagligt att lagförslagen inte innehåller något förslag av förändring av medlarskyddet. För några år sedan infördes meddelarskydd i offentligfinansierade privata verksamheter, men då undantogs arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Nu när större delen av Arbetsförmedlingens uppdrag ska utföras av privata utförare behöver lagstiftningen ändras på denna punkt, något som också fackförbundet ST har lyft.

Ersättaryttrande gjordes av Farida al-Abani (Fi) enligt följande.

Vi vill att alla som har möjlighet att arbeta ska kunna göra det. En trygg inkomst ger människor större frihet. Arbetslösheten är ett samhällsmisslyckande och ett stort slöseri med mänskliga resurser. Staten som är ansvarig för arbetsmarknadspolitiken ska se till att det finns bra verksamheter och kvalitativa insatser för att stödja människor att komma i arbete och

egen försörjning. Vi vill inte se fler stora neddragningar och omfattande kontorsnedläggningar. De som drabbas hårdast är de som står längst från arbetsmarknaden och är i behov av personligt stöd.

Därför är det beklagligt att några borgerliga partiers vilja att privatisera Arbetsförmedlingen har gått genom trots de konsekvenser som privatiseringarna kan få för både arbetssökande och samhälle. Vi delar kritiken som lyfts av de som arbetar praktiskt och akademiskt med arbetsmarknadsfrågor. Dessa förslag har redan och kommer även fortsättningsvis ha en stor påverkan även på kommunernas arbete.

Tyvärr har det redan visat sig att reformeringen av arbetsförmedlingen inte har varit lyckad. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU har gjort en första utvärdering om den nya matchningstjänst, Krom, som tillkom i och med reformeringen av Arbetsförmedlingen. Utvärderingen pekar på problem med den matchningstjänst som avgör vilka som ska tilldelas den nya tjänsten, den har sorterat in de arbetssökande fel så att de som skulle få tjänsten inte fått den och tvärt om. Detta är mycket allvarligt i synnerhet för alla de arbetssökande som inte får det stöd som ska möta deras behov. Men det försvårar självklart också för möjligheten att faktiskt utvärdera vilka följder som förändringarna får.

Det lagförslag som vi nu svarar på anser vi behöver ses över innan några beslut om lagändringar fattas. Vi hade önskat att departementspromemorian hade svarat på hur man avser att säkerställa att arbetssökande får bästa stödet och inte hamnar mellan stolarna. Samt tydliggjort kommunernas roll i den framtida arbetsmarknadspolitiken. Tyvärr lever inte promemorian upp till förväntningarna. Många av frågorna som kommuner ställer besvaras inte alls.

Det råder fortsatt en stor otydlighet kring samverkansfrågor och ansvarsfördelning. Det är inte tydliggjort hur Arbetsförmedlingen ska säkerställa att individer inte får aktiviteter upprepade. Inte heller hur man avser att säkerställa att det finns en helhetssyn runt individen och att stödet som erbjuds av olika aktörer hänger ihop. Vidare saknas det svar på vilket ansvar leverantörer av förmedlingsinsatser har för att samverka med bland annat kommunen.

Vi vill stämma in i fackförbundet ST:s kritik när det framhåller att promemorian anger exempelvis att Arbetsförmedlingen ska tillhandahålla digital och annan infrastruktur, men det framgår inte om de privata leverantörerna ska få tillgång till Arbetsförmedlingens interna datasystem. Om så är fallet riskerar personuppgifter att få en mycket stor spridning, detta är en fråga som måste klagöras innan lagförslaget godkänns.

Slutligen är det beklagligt att lagförslagen inte innehåller något förslag av förändring av medlarskyddet. För några år sedan infördes meddelarskydd i offentligfinansierade privata verksamheter, men då undantogs arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Nu när större delen av Arbetsförmedlingens uppdrag ska utföras av privata utförare behöver lagstiftningen ändras på denna punkt, något som också fackförbundet ST har lyft.